
Legislativní otázky týkající se problematiky online elektronických zdrojů

Mgr. Iva Celbová

celbova@ikaros.cz

Úvod

- zrovnoprávnění online dokumentů fyzickým → nutnost právního zakotvení manipulace s online dokumenty (na straně knihoven)
  1. právo knihoven na povinný výtisk (zákon o PV)
  2. autorský zákon

① Právo povinného výtisku

Způsoby získávání PV (obecně):

- a) na bázi dobrovolnosti
- b) na základě právní úpravy

Získávání online dokumentů

ad a) rozšíření dohod s vydavateli
na online dokumenty

ad b) prováděcí vyhláška k
platnému zákonu o PV fyzických
dokumentů *nebo* novelizace
stávajícího zákona *nebo*
vytvoření nového zákona

Povinný výtisk online dokumentů ve světě

a) Princip dobrovolnosti

Nizozemí

- dohoda s holandským svazem vydavatelů (uzavřena 1996)
- prioritně publikace renomovaných vydavatelů

b) Legislativní zakotvení (existence zákona o PV online dokumentů)

Dánsko (zákon platný od 1.1.1998)

- PV děl publikovaných v Dánsku bez ohledu na použité médium
- archivace se provádí na základě oznámení vydání publikace

Norsko (zákon platný od 1989)

- obecná definice povinného výtisku umožňuje zahrnout i online dok.

Slovensko (zákon platný od 1.7.2000)

- povinnost vydavatele periodické i neperiodické publikace v jakékoliv formě (i elektronické) odevzdat dokument po 1 kopii stanoveným příjemcům

Zákon připraven ke schválení:

Finsko, Švédsko, Austrálie

Přípravy zákona:

Velká Británie, Kanada

Aktivity CENL/FEP

CENL (Conference of European National Librarians)

FEP (Federation of European Publishers)

- *potřeba (depozitních) knihoven:* národní produkce i v oblasti online zdrojů musí být systematicky shromažďována tak, aby byla k dispozici současným i budoucím uživatelům knihoven
- *potřeba vydavatelů:* nenarušovat komerční zájmy vydavatelů v přístupu k jejich online zdrojům

→ *dohoda / doporučení*: vydavatelé budou zatím poskytovat vydané (zveřejněné) online publikace deponitním knihovnám na bázi dobrovolnosti (Evropa)

- na základě zkušeností – návrh legislativy v jednotlivých státech

! dohoda se vztahuje na zdroje zpřístupňované **zdarma** i zdroje **placené**

! předmětem dohody jsou publikace, jejichž obsah je primárně určen pro **informování**, nikoliv pro **zábavu**

- ! dohoda se nevztahuje na:
  - online dokumenty, které jsou kopií tištěného dokumentu
  - dokumenty vydané pro vnitřní potřebu (zveřejněné prostřednictvím intranetu)
  - typy dokumentů vyčleněné z předmětu "klasického" povinného výtisku

- ! dohoda se netýká online zdrojů publikovaných před datem jejího zavedení

Situace v ČR

2 zákony o povinném výtisku:

1. č. 37/1995 Sb.

"o neperiodických publikacích"

- *neperiodické publikace* = rozmnoženiny literárních, vědeckých a uměleckých děl určené k veřejnému šíření, které jsou vydávány jednorázově, popřípadě nejvýše jednou ročně anebo po částech i častěji, tvoří-li obsahově jeden celek
- povinnost vydavatele bezplatně a na svůj náklad odevzdat z každého vydání neperiodické publikace do 30 dnů ode dne vydání stanovený počet publikací stanoveným příjemcům
- tzv. nabídková povinnost

2. č. 46/2000 Sb. "o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku a o změně některých dalších zákonů" (tiskový zákon)

- *periodický tisk* = noviny, časopisy a jiné tiskoviny vydávané pod stejným názvem, se stejným obsahovým zaměřením a v jednotné grafické úpravě nejméně dvakrát v kalendářním roce
- povinnost vydavatele bezplatně na svůj náklad z každého vydání periodického tisku do 7 dnů ode dne jeho vydání zajistit dodání stanoveného počtu výtisků stanoveným příjemcům

② Autorský zákon

- *požadavek knihoven*: umožnit uživatelům přístup k online zdrojům a pořizování kopií
  - *požadavek vydavatelů / autorů*: předejít zneužití autorských děl jejich uživateli (tj. neoprávněné využívání, kopírování...)
- potřeba nalézt rovnováhu
- potřeba rozboru platných AZ, příp. následná novelizace *nebo* vytvoření nového zákona

Situace v ČR

zákon č. 121/2000 Sb.

"o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů"
(autorský zákon)

- *předmět* = dílo literární a jiné dílo umělecké a dílo vědecké, které je jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti autora a je vyjádřeno v jakékoli objektivně vnímatelné podobě včetně **podoby elektronické, trvale** nebo **dočasně...**
- sdělování díla veřejnosti je také ... způsobem, že kdokoli může mít k němu přístup ... zejména **počítačovou** nebo obdobnou **sítí**

- do práva autorského nezasahuje knihovna, archiv ..., zhotoví-li rozmnoženinu díla pro své **archivní a konzervační účely**
- do práva autorského nezasahuje knihovna, archiv ..., **půjčuje-li** originály či **rozmnoženiny** vydaných děl
- **odměna** držitelů autorských práv za umožnění pořídit uživateli "rozmnoženinu" (xerokopii) "pro osobní potřebu"
- zvláštní právo pořizovatele databáze (§ 88-93)

Mgr. Iva Celbová

celbova@ikaros.cz